

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Religiosus oculos semper intendat in magna. Cap. xv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Luc. 2.

bui opportuno tempore aliquantulum hominibus latentis sapientiae significationem offerre? Non ita respondit; sed quid? Nesciebatis, quia in his, quae Patris mei sunt, oportet me esse?] Per mansionem in templo, humilem in re doctores confessum, modestissimam loquentium auditionem, mirabiles interrogationes, non propriis nominibus vocauit, sed voluntatis Dei appellatione vestiuit. Ac si dixisset; Quicquid facio, ea ratione solum facio, quatenus Patri meo placet, & eius nomen sanctissimum, ac honorem prouehit. O quam aptè hoc loco adiectum est: Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos.] Nam pauci sunt adhuc ex spiritualibus viris, qui hoc idioma Saluatoris intelligant. Si literas discunt, immoderately cupiunt alios excellere, & inter nominatos magistros prodire. Si docent, volunt optimi praecceptores haberi, & maiori subtilitate etiam, cum ridicula nouitate res occultas interpretari. Si concionantur, plausum exoptant. Hinc immoderate cura, quae tempore orationis nos distrahit; hinc inepta in recitandis Psalmis festinatio; hinc multum loqui, & multum disputare, & multa curiosa & vana perlegere, & parum tacere, parum orare, & parum libros, qui cor compungant, euoluere. Quia nostrum honorem, & nostram vanitatem quaerimus, & non voluntatem Patris inquirimus. Discamus itaque in his omnibus Dei beneplacitum, & nostrum profectum, ac perfectionem inquirere, & ea ita admitemus, ita perficimus, non ut nos distrahit, & tepescant, sed ut fini vitae nostrae, id est, perfectioni, deseruiant. Intellectus in studio sit, lingua in verbo quod loquimur, manus in opere, sed cura, sed sollicitudo in sola perfectione consistat. Et quemadmodum, dum in saeculo aliquod negotium gerebamus, illud totum cor possidebat, omnem cogitationem & omnem curam exhauriebat, ita nunc in cenobio constituti, negotium religiosae vitae, scilicet propositum acquirenda perfectionis totam curam exhauriat, & quicquid est in nobis possideat. Hac consideratione beatus Dorotheus se ad virtutis studium incitabat. Qui cum ante conuersionem suam diligentissime literarum studiis incubuisset, post vitae religiosae professionem dicebat sibi: Si tanta cupiditas tibi fuit in adipiscenda eloquentia, si tantus ardor lectionis, ut ad ipsius habitum prouerhereris, quanto magis debes virtutis gratia elaborare? & ex hac cognitione admodum, fateor, proficiebam. Et statim subiungit: Sic ergo cum parare virtutem quisquam voluerit, decet non distrahi ad diuersa, neque obliuiosum esse; ut qui rhetoricam discere voluerit, nulli alij rei operam suam nauat, quam illi. Quod est in primis ad has facitandum, qui spirituales artes parare student, ut scilicet nulli omnino rei praeterquam huic operam dent. Atque in ea dies noctesque cogitationem omnem suam figant, dum ad eius possessionem, cooperante Domino, tandem perueniant. Quod sane qui non fecerint, non solum non proficiunt, sed etiam tempus omne terunt usque adeo insipienter circumducti.] Hactenus ille. Perfecta igitur virtus apud nos finis sit, reliqua vero instrumenta virtutis. Illam ut finem sine mensura, id est, intentissime desideremus, haec ut media ea solum ratione, qua ad virtutem conferunt, & cupiamus, & exerceamus. Nec puremus nos perfectionis desiderio, aut a literarum studio, aut a doctis & optimis concionibus habendis, aut ab alijs pijs negotijs auocandos. Id enim putate profectio & actus diaboli, & magna ignorantia est. Nam & sancti Patres doctissimi fuerunt, eloquentissimi extiterunt, & maxima cum satisfactione gubernarunt, & negotia tractarunt. Nec desunt nunc in Ecclesia optimi viri, & puritatis ac perfectionis studio-

Dorothei
doctrina
10.

maximam scientiam & eloquentiam, & in rebus gerendis dexteritatem coniungant. Et perfectionis amor pia opera non destruit, ac Dei obsequia non impedit: sed adiuuat, sed nobilitat, sed promouet, sed ad debitum splendorem perducit.

*Religiosus oculos semper intendat
in magna.*

CAPVT XV.

Vi perfectionem amat, eamque suarum actionum scopum finemque praefixit, ut ad aliquam puritatis mediocritate perueniant, opus est, ut ad praestantissimam sanctitatem, & excellentissimam perfectionem aspi-
ret, & oculos, non in merita pusillorum, sed in labores, & merita virorum sanctissimorum intendat. Sunt enim nonnulli vitae spiritualis professores, in diuinis rebus admodum pusillanimes, qui suam aspicientes imbecillitatem, & diuinam gratiam operam minimè considerantes, nihil magnum celsumque desiderant, sed vitae cuiusdam communis, & solum à magnis peccatis alienae dilectione tenentur. Nec aduertunt, quòd desiderare magna, tum facile, tum vtile est, & qui in minimis desideria sua collocant, nec ad minima atque imperfecta perueniunt. Desiderium rerum magnarum, & cuiusdam eximia sanctitatis facile quidem est, quoniam intellectus rem magnam laboribus & difficultatibus spoliatur, & eam malis nudam, & satis pulchram & splendidam voluntati repraesentat, ut illam pulchritudinem oblatam sibi percipiat. Est etiam hoc desiderium vtile, quoniam illo velut stimulo excitati, velocius viam Dei currimus, & amplius laboramus, & si non ad illam sanctitatis magnitudinem nobis propositam, saltem ad aliquam mediocritatem accedimus. Qui autem solum communem virtutem concupiscunt, illa saepe frustrantur, & citra communem vitam in magna conuersationis vilitate quiescunt. Quamobrem Paulus sapienter nos mouet, dicens: Emulami charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro. Nam si hanc exquisierimus exilioribus donis non omnino vacui permanebimus. Praestantissimam namque virtutem minor & communior antecedit, in quam, si illam ardentius fitimus, necesse est, non post multos labores incurere. Longè itaque sit à nobis quorundam tepidorum ignauia, qui dicunt, sufficit mihi, si grauius peccata non perpetuo, si praeccepta & quae obligant sub peccati interminatione, custodio, si angulum caeli conquiri, & inter pueros, qui cum solo baptismo hinc emigrarunt, locum inuenio, & maiorem virtutem, aut potiore gloriam habere non curo. Longè, inquam, sit à nobis talis cogitatio, quae desideria magna perfectionis extinguens, non semel indignos potest facere regno caelorum. Qui enim solis peccatis letalibus abstinere curant, saepe dum leuia non vitant, & occasiones non fugiunt, dum minus putabant, in grauius labuntur. Qui solum angulum caelestis patriae, & infimum locum mercari nituntur, aliquando ad hunc comparandum necessarium numisma non habent, quod est praecceptorum impletio, & dum nec pro angulo pretium exolunt, se in ignes semper duraturos coniciunt. Et quemadmodum virgines fatuae à nuptiis exclusae sunt, quia oleum habere noluerunt; & audierunt ex ore sponsi: Nescio vos: Matt. 25.

1. Cor. 12.

quibus

quibus tamquā insipientibus iaua clausa est. Ita hi in periculum damnationis incidunt, quia dum solum oleum necessarium, & nihil aliud quaerunt, fortassis sine oleo necessario, id est, sine charitate necessaria & sine debita mandatorum custodia, permanebunt.

Nos ergo nobis eximia sanctitatis, & perfectionis merita conquirenda proponamus: humilitatem Francisci & Augustini, charitatem Dominici, & Ignacij nostri, orationem Bernardi, & Antonij paupertatem: mundi contemptum, castitatem, obedientiam, & reliquas virtutes sanctorum suspiremus, vt saltem aliqua mediocritas virtutis nobis accedat. Nonne sagittarius sentiens arcum neruo remissum cōsuevit sagittam altius collineare, vt signum infestius positum, scopum ve pertingat? ita & nobis vile erit in sublimissimam sanctitatem aciem oculorum intendere, vt cōatus noster tepore & socordia remissus, ex tanta sublimitate deiectus aliqualem saltem virtutem acquirat. Nonne mercator iniquum pretiū pro suis mercibus exigit, vt iustum ex manibus emptoris extorqueat? Sic & nos à nobismetipsis, tamquam ab auaris emptoribus, maiorum nostrorum puritatem exigamus, vt imitationem ipsorum, & nonnullam virtutem prærogemus. Nonne miles, qui in expeditione aliqua strenuè se gessit, & victoriam de hostibus reportauit, solet à rege magnam dignitatē, aut annuos redditus amplissimos petere: vt aliquod saltem præmium sui laboris accipiat? Cupiamus similiter nos magna, quaeramus sublimia, & à Deo petamus excelsa, vt ad minus moderata virtus nobis obtingat. Sapientissimus Ioseph Patriarcha vehementer cupiens Beniamin germanum fratrem, quem tenerimè diligebat, apud se videre, & suæ sollicitatis participem facere, quid cogitauit? Omnes fratres suos coniecit in vincula, præcipiens eis, vt vnum tantum mitterent, qui reliquis in custodia remanētibz minimū fratrem abduceret. Ad quid hoc? Nūquid vt vnus tantum iret, & reliqui remanerent? Nō,

Gen. 24.

sed vt vnum dūtaxat libenter obsidem darent, & reliqui cum frumento & pecuniis ad patrem consolandum, & fratrem abducendum, redirent. Quare eductus de carcere dixit: Si pacifici estis, frater vester vnus ligetur in carcere, vos autem abite, & ferre frumenta, quæ emistis, in domos vestras: & fratrem vestrum minimum ad me abducite, vt possim vestros probare sermones, & non moriamini. O quam sapiens cogitatio! quæ & effectum sortita est, & sub historiz cortice nos saluberrimè instruit. Si enim volumus Christo, quem ille Patriarcha castissimus referebat, Beniamin minimum fratrem offerre, id est, mentem nostram, aliqua vel minima virtute cumulatam consecrare, adigamus nosmetipsos, vt omnem virtutem, vniuersa perfectorum merita, & cunctos eorum labores conquiramus, vt postea libenter, & sine molestia, saltem aliquem sustentemus. Nec sola figura, verum & veritas ipsa viros spirituales hanc docet industriam. Dominus enim mandatum perfectionis promulgans, ait: Diliges Dominū tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in omni mēte tua] nō vt homines carne circumdati, Angelorum & Beatorum charitatem exerceant, quæ sine vlla intermissione in Deum amore fertur, sed vt eam vt cumque imitentur, & nihil charitati aduersum admittant. Nos ergo monitis Saluatoris edocti, & Sanctorum exemplis animati, nō in aliquam virtutem pusillam, non in vitam tepidorum, non in mores imperfectorum hominum, sed in maximam sanctitatem mentis oculos intendamus, & ad propostam sanctissimis viris palmam curramus, vt in fine

Matt. 22.

A vitæ pro minoribus operibus, digni aliquo præmio iudicemur.

Displicet quidem Deo viri spiritualis pusillanimitas, quæ solum ad communem virtutem venire procurat: quod Ioannes Gerson hoc simili aptissimè manifestat. Si enim vir nobilis plures habet filios, ad rem familiarem amplificandam aptissimos, videret vnum ex eis nihil certè mali facientem, sed pigrū: sed inerte, sed ad nihil magnum, & præclarum, ad nihil suo ingenio & nobilitate dignū aspirantem; euocaret illum, & ad sublimiores actus impelleret, atque ad imitandos suos fratres instigaret, & illum tandem reprehenderet; & inuisum haberet, si nihil suis monitis, & adhortatione proficeret. Hic Pater sit Deus, qui se vocari Patrem iubet, & erga omnes homines officii amantissimi patris suscepit. Filij huius æterni Patris ad laborandū, & rem familiarem augendam aptissimi, sunt omnes sancti, qui iam præcesserunt; & viri perfecti, qui nunc meritis suis Patrem glorificant, & Matrem Ecclesiam illustrent, in quibus Dominus velut in filiis complacet sibi. Filius ignauus, & excors sum ego, qui multa mala facio, qui in domo laborantiū, & ad perfectionem currentiū, otiosus sedeo, qui ad nihil egregium, ad nihil magnum, & præclarū aspiro. Me hortatur Deus, me quotidie fratrum exemplis, prælatorū consiliis, & sanctorum actionibus monet, vt omni à me fugata socordia aliquid magnū moliar, & ad quā vocatus sum perfectionem, inquiram. Dicit mihi sapissimè: Fili mi custodi sermones meos, & præcepta mea reconde tibi. Fili serua mādāta mea, & viues: & legem meā quasi pupillam oculi mei: liga eam in digitis tuis, scribe eam in tabulis cordis tui: Dic sapientiæ, soror mea es, & prudentiam voca amicam tuam. Si ista verba, & similia, quotidie audio, sed nō obedio, moneor, sed non moueor, excitor, & non assurgo, & nihil perfectum, nihil mea vocatione dignum aggredior, quis ambigat me inuisum esse illi, cuius adhortationes sperno, & à cuius nobilitate degenero? Aquilæ hoc proptium esse rerum naturalium indagatores existimant, (quod & Augustinus & Ambrosius non negant) vt filios vngue suspendant, & radiis solis opponant, & qui firmè solis lucem contemplatus fuerit, filium agnoscat, qui vtdò inualidam corusco radiorum appulsu aciem submisserit oculorum, tamquam adulatorum ab vngue demittant, & parentum dānatum arbitrio, à fratrum consortio reiciant. Idem facit Pater noster cœlestis, qui se in Deuteronomio aquilæ comparauit. Filios suos, qui omnes iusti sunt, de quibus inquit Paulus: Eratis aliquando tenebræ; nunc autem lux in Domino, vt filij lucis ambulate;] lucis aspectu probat, & eam libenter aspicientes, filios, eam verò auersantes, non tam filios, quàm tepidos seruos agnoscat. Qui autem sunt, qui firmè & stabiliter lucē intruentur, nisi qui mentis aciem in opera lucis intendunt, & sicut lux semper procedit, & crescit, vsque ad perfectum diem, ita eam vt matrem imitantes, semper ad maiora & altiora, vsquequo ad perfectionem perueniant, sine vlla cessatione mentis anhelant? Et qui sunt acie palpitantes, & non valentes lucis vim, & splendore cæcati, statim obruantur, & oculos ad vana & mūdāna deflectunt? Si talis sum, si non naturam lucis habeo, quæ continuis momentis fit maior, & pulchrior, quousque ad meridiē accedat, sed naturā tenebrarum (si fortè natura vocari potest, quæ nihil est) quæ processu temporis redditur profundior, & tenebræ in eo non sunt vllæ;] me quotidie ignauitæ & negligentia arguat, & increpet, & si perseverauero, à

Gerson. p. 3. tract. de mystica Theologia practica consider. 4.

Prou. 7.

August. tract. 36. in Ioan. Ambros. lib. de Salomone c. 2.

Deut. 32.

2. Cor. 6.

1. Ioan. 1.

sua providentiæ specialissimæ vngue dimittat, & non filium, sed feruum ignavum, & inertem agnoscat.

Illud etiam incitat nos, ut magna queramus, & ad excellentissimam virtutem festinemus, quod qui magna cupiunt, & magna petunt, magna consequuntur, qui verò paucis contenti, maiora & altiora fastidiunt, non semel in luctuosam miseriam dilabuntur. Deus enim, qui scrutatur corda, scit quid desideret spiritus.] Scit quidem approbans sanctum desiderium, & illud innata benignitate motus, adimplet. Cuius impletione anima mira delectatione lætatur, & omnem tristitiam dolorumque deponit. Nam, ut ait Salomon: Spes, quæ differtur, affligit animam: lignum vitæ desiderium veniens.] Qui ergo magna cupiunt, ad magna & perfecta accipienda se disponunt.

Vas autem vacuum & mundum, & ad pretiosum virtutis liquorem accipiendum præparatum, Deus suis bonis cumulat, & omnem eius capacitatem explet. Quod & designavit Ioseph, volens fratres suos omnibus bonis Ægypti abundantes ad patrem remittere. Præcepit enim dispensatori domus suæ dicens: Imple saccos eorum frumento, quantum possunt capere, & pone pecuniam singulorum in summitate sacci.] Quid enim sacci fratrum spiritualis Ioseph, id est, Christi, designant, nisi corda iustorum? & quid saccorum capacitas, nisi desideria & petitiones eorum? & quid frumenta, nisi dona Dei, & virtutum opes, quibus iustorum corda possunt impleri? Sacci ergo quantum possunt capere, frumentis implentur, quia iustorum corda, quantum efficaciter & verè desiderant, consequuntur. Sed quid pecunia abscondita in summitate sacci significat, nisi quoddam sancti non solum virtutem concupiram acquirunt, verum etiam pecuniam suam, id est, præmium sui desiderij recipiunt, quod non solum boni desiderati adeptione præmiatur, sed etiam quia de se bonum, & gratum Deo est, propria mercede ac præmio non carer. Si hoc ita est, apud Bernardus existimat, secundum magnitudinem desiderij, boni magnitudinem obtineri. Nec solum id putat, verum etiam multis exemplis Scripturæ confirmat. Eius verba sunt: Magna siquidem fides, magna meretur: & quatenus in bonis Domini fiducia pedem porrexeris, eatenus possidebis. Denique Moyse ore ad os loquitur Deus, & palam non per anigmata & figuras Dominum videre meretur, cum prophetis aliis tantum in visione apparere se dicat, & per somnium loqui.] Philippo quoque secundum petitionem cordis sui, ostensus est Pater in filio, in eo proculdubio, quod incontinenti audivit: Philippe, qui videt me, videt & Patrem: & quia ego in Patre, & Pater in me est.] Sed & Thomas iuxta desiderium cordis eius palandum se præbuit, & voluntate labiorum eius non fraudavit eum.] Quid David? Nonne & ipse voto se non omnino fraudari significat, ubi ait, non daturum se somnum oculis suis, nec palpebris suis dormitationem, donec inueniret locum Domino?] Igitur istiusmodi magnis spiritibus, magnus occurrit sponfus, & significavit facere cum eis, emittens lucem suam, & veritatem suam, eosque deducens, & adducens in montem sanctum suum, & in tabernacula sua, ita ut dicat, qui eiusmodi est, Quia fecit mihi magna qui potens est.] Regem in decore suo videbunt oculi eius] præuentem se ad speciosa deserti, ad flores rosarum, & lilia conuallium, ad amœna hortorum, & irrigua fontium, ad delicias cellariorum, &

odotamenta aromatum, postremo ad ipsa secreta cubiculi. Isti sunt thesauri sapientiæ, & scientiæ penes sponsum absconditi, hæc vitæ pasca præparata in refectionem animarum sanctarum. Beatus vir qui impleuit desiderium suum ex ipsis.] Vnde non sine attestacione Scripturarum sanctarum asserimus, voluntatem sanctorum à Domino fieri, & magnam perfectionem cupientes, ab eo ad magna & excelsa merita virtutis prouehi. Neque ab hoc dissentit, quod dictum est Esdra: Tu noli timere, neque expauescat cor tuum: sed ingredere, & vide splendorem, & magnitudinem adificij quantum capax est tibi visus oculorum videre, & post hæc audies, quantum capit auditus aurium tuarum audire.] Sicut enim Dominus secundum capacitatem visus, & auditus, videnda, & audienda proponit, ita secundum capacitatem desideriorum, dona sua & virtutes attribuit. Oculos itaque coniciamus in magna, ut aliquando in animabus nostris, magna perfectionis dona videamus.

Contraria verò huic felicitati est miseria tepidorum, qui dum paucis bonis exatiantur, illa quæ habent, merentur amittere: & dum virtutem spernunt, à modica illa possessione virtutis solent decidere. Et quemadmodum illi, qui panem è caelis sibi ministratum auertabantur, carnibus, & cibo terreno faciat sunt, qui non vitam, sed mortem attulit eis. Nam adhuc esec eorum erant in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos. Et occidit pingues eorum, & electos Israel impediuit: Ita qui de virtute nauseam suscipiunt, & tamquam homines saturati, quasi ut roganti satisfaciant, leuiter tantum attingunt, solent rebus visibilibus satiari, & peccatorum delectatione repleti. Metuendum est enim (ut Augustinus ait) ne quisque descendens de montibus iustitiæ Dei: (iustitia enim tua, inquit, velut montes Dei:) latitudines & facilitates voluptatis carnalis eligens, à diabolo trucidetur. Hi solent tepidiores se, & legniores respicere, & modicam aliquam virtutem, qua illos superant, ante oculos obuersare ut in luto iaceant, & suam legnitiem consolentur. Et sicut ille Pharisæus publicanum respexit, ut comparatione illius se ipsum magni reputaret & de falsa iustitia superbiat: ita hi sæculares respiciunt, & vitam mundanorum considerant carnis & ambitionis suæ desiderijs seruientium, ut de quadam religionis vmbra superbiat. Nam & viator itinere fatigatus, solet causa leuaminis retro respicere, & non quantum itineris sibi conficiendum superstit, sed quantum ambulauit, meditari: Sic tepidi, non quam longè sicut à vita vitorum spiritualium, non quantum absint à moribus perfectorum aduertunt, sed quantum iniquos & carnales excellant, ut ex hoc occasionem in suis imperfectionibus iacendi percipiant. Idque Gregorius egregie sanè declarat. Postquam enim iustorum consuetudinem explicauit, qui solent perfectiorum acta perpendere, ut inde se ad maioris virtutis studium accendant, hæc ait: Sed hæc reprobi nesciunt, quia mentis oculos semper in infimis premunt, qui & si quando in viam Domini veniunt, non ad meliorum vestigia, sed ad intuendum semper deteriorum exempla vertuntur. Neque enim eorum vitam considerant, quibus se humiliando postponant, sed quibus superbiendo se præferant. Deteriores namque respiciunt, quibus meliores se esse gloriantur, & idcirco proficere ad meliora non possunt, quia hoc sibi sufficere astimant, quod

Pron. 13.

Gen. 44.

Bern. ser. 32. in ead.

Num. 11.

Ioan. 14.

Ioan. 20.

Psal. 131.

Psal. 115.

Psal. 42.

Luc. 1.

Esa. 33.

Psa. 126.

4. Es. 10.

Psal. 77.

Aug. ad

Psal. 8.

Psal. 34.

Luc. 16.

Greg. 14.

mor. 12.

peffimos antecedant.] Vide quantum fit eorum periculum, qui ad modicam tantum virtutem aspirant, & satis sibi esse putant, si pessimi non sint, & si aut malos, aut segnes, & sua salutis obliuos, aliqua ratione precedant. Tu ergo non sic, si ad perfectionem cupis ascendere, sed oculos mentis in altissima virtute constitue. Profundissimam humilitatem, purissimam, & plane Angelicam castitatem, promptissimam obedientiam, verissimum rerum visibilibus contemptum appete, ut post multos labores saltem ad moderatam virtutem peruenias. Pete à temetipso, sicut Dominus postulauit à fidei Patriarcha, filium in holocaustum, quod Domino lites, ut à tua paritate minus extorqueas, arietemque sacrifices. Id est: Apud temetipsum statue viros sanctissimos imitari, & ad eximiam sanctitatem ascendere, ita ut temetipsum Domino purissimum holocaustum exhibeas, ut saltem aliquam puritatem adeptus sacrificium vocari merearis. Geme ante Dominum, & efflagita ab eo gratiam, qua illos primos tuæ religionis patres, Franciscum, Dominicum, Ignatium, & alios similes è vicino sequaris, ut vel à longè illos imiteris. Placet enim Domino humilitas, qua quis seipsum paruum & abiectum existimat: placet & magnanimitas, qua ob honorem Dei, & ut ei placeat, virtute magnum, & perfectione conspicuum se esse desiderat.

Religiosus perfectionem sitiens, non asperrantur minima.

CAPVT XVI.

QVI ad magnam & celsam perfectionem mentis aspirant, operæ pretium est, ut minima quæque mala diffugiant, & paruulos defectus, non eo quod paruuli, sunt in teipfis curare contemnunt. Omnia enim magna ex pusillis pendent, nec magna & mirabilia sunt si non etiam minimas imperfectiones excludant. Pulchritudo magna, nonnulla macie ex infirmitate contracta, statim inficitur, & vel minimo nauo fuscatur. Sapientia magna minimas ignorantias reiecit, nec errorem circa res pusillas; ad sapientie cognitionem pertinentes admittit. Magna eloquentia quot minutula, & parui (ut videntur) momenti requirit in voce, in gestu, in sententiis, in numero, in prolatione verborum, & in aliis huiusmodi, sine quibus non est admirabilis, nec mouet, nec mulcet, nec (quod proprium rerum magnarum est) admirationem, & stuporem ingerit. Sic sanctitas magna, & magna perfectio, quæ magna pulchritudo animæ, & magna sapietia est, minimos defectus, ac minimas, & vix apparentes (quantum potest) imperfectiones deuitat. Quas si non conatur euincere, ac superare, quamnam munditiæ magnitudinem potest habere? Nam si virgo aliqua munda non dicitur quæ aut in seipsa, aut in vestibus, aut instrato sordes aliquas libenter patitur, profecto nec ipsa munditia animæ satis magna, & (ut ita dicam) satis munda dicitur, quæ sordes leuium peccatorum, & imperfectionum libens sustinet, nec diligenti circumspicione vitat, nec compunctionis aqua detergit. Et si magna perfectio magna charitas est, (ut superiori tractatione diximus) & magna charitas est magnus amor & magnus ac ardens amor, eum quem amamus, nec leuiter contristare permittit; quomodo eximie amabimus Deum, & perfectam erga il-

A lum charitatem habebimus, quem quotidie imperfectionibus ledere non veremur. Si reuenteris Israël, ait Dominus, ad me conuertere: si abstuleris offendicula tua à facie mea, non commoueberis. Si, inquam, peccata deseris, & veterem conuersionem derelinquis, seridè considera quoniam non eum homine amicitiam refarcis, sed ad me conuertentis, quem neque in magnis, neque in minimis deberes noxa pulsare. Si abstuleris non solum offensas, quæ amicitiam discindunt, sed etiam offendicula, id est, leuia perfectionis obstacula, ita ut (quantum hæc vita plena peccatorum, & imperfectionum fert) ea quotidie aboles, & destruas, tunc non commoueberis. Tunc non ut arundo pusillos & imperfectos designans, quolibet passionis insurgentis vento agitaberis, sed sicut cedrus alta & procera, in charitate radicata, & fundata, in perfecta Christi imitatione permanebis. Qui vult ergo non commoueri, id est, ad eam charitatem peruenire, quæ stabilis & perfecta est, nisi peruersa hominis voluntate protrahatur, non dico ut non cadat, quis enim circumdatus carne non cadit: sed ne leuibis defectibus assuescat, & ne sine assidua adhibitione remedij apud se manere permittat. Sunt enim quidam, qui loquacitati, alij qui nimie alicuius familiaritati, alij qui immoderate curiositati, alij qui ambituuncula, & desiderio splendendi apud homines, alij qui similibus vitiis manus dederunt, & ea, aut præcidere, aut minuire, aut emendare non curant; hi numquam pannos exuent spiritualis infantie, neque erunt in virtute perfecti.

C Sed ut maxima cura & sollicitudine hæc minima & leuia vitemus, à quorum morfu, quia velut muscæ paruulæ sunt, non solemus trepidare, videamus quæ mala nobis ex illis obuenciant, quibus auditis, sat scio, quia non leuiter leuia timebimus. Horum autem malorum illud certè magnum, & expauescendum est, quod qui spernit modica, ut Ecclesiasticus ait, paulatim decideret:] & ex loquacitate in detractionem, ex nimia familiaritate fortè in obsecnitatem, ex curiositate in cordis duritiem, & ex ambituuncula in apertam superbiam, & magnam ambitionem corruet. Magna namque & aperta peccata, eò iustis minus periculosa sunt, quod vel aspectum eorum satis enorme, & tetrum exhorrent; at minima eo ipso quod minima periculosiora videntur, quia dissimulanter intrant, latenter cor possident, & absconditè ad miserabilem ruinam disponunt. Vnde Bernardus tamquam expertus casuum aliorum bene ait. Mens Deo dicata, sic caueat minora vitia, ut maiora: quia à minimis incipiunt, qui in maxima proruant.] Hoc beatissimi viri dictum ego ita intelligo: ut quemadmodum semitam aliquam lubricam, & postquam iuxta magnum præcipitium ingrediens, si tantisper ab ipso tramite deuiaverit, solet occidere, & ex casu modico in præceps deturbata conficiens vitæ spiritualis iter, quod per semitam facimus satis angustam, atque præruptam, ex tantillo lapsu, quem scientes & volentes nolimus euitare, in magnas inquietudines labimur, & sæpè non minimas maculas, peccataque contrahimus. Nec putandum est, quos ex spiritualibus vitiis aspeximus, in magna, & manifesta peccata prolapsos, subito corruisse, sed eos externa specie boni contentos prius leuiores negligenter, & postea maiora irreuenter, & tandem procaciter maxima perpetrasse. Et quidem ipse Bernardus id etiam docuit, dicens: Quam multos videmus, & plangimus fratres, qui dummodo maneat habitus, & confusio, salua sibi omnia arbitrantur? non considerantes

miseri,

Ecol. 19.

Bern. de ordine vite ad finem.

Bern. ser. de ingratiitudine.